

fiender. Det koncentrisk trycket är Tysklands svaghet från begynnelsen. Fredrik den store fick känna det på sin tid, Bismarcks statskonst med lyckliga konjunkturers hjälp kunde undgå det, men nu har Wilhelm II fått taga de yttersta konsekvenserna. De "två fronternas" fara har utvecklats, genom fiendtliga maktens försök att kringgå äfven flanken i söder, till "inringningens". Visserligen vill en historiker af SEIGNOBOS' rang (1815—1915, *Du congrès de Vienne à la guerre de 1914*, bland *Études et documents sur la guerre*) förklara denna fara som foster af en inbillning som "från storhetsvansinne slår öfver i förföljelsemani"; men de geografiska realiteterna utplånas ej af än så spirituella fraser.

Denna rent geografiska inklämning verkar äfven på ett annat sätt hämmande. Tyskland saknar "den naturliga operationsbas för uppbyggande och behärskande af ett stort kolonialrike" (HINTZE), som Ryssland och på visst sätt äfven Frankrike ha genom det omedelbara grannskapet till sina expansionsgebit, England åter äger i sitt maritima läge och sitt traditionella herravälde på sjön. Tysklands kolonier ligga långt borta i Afrika, och det beror i närvarande konstellation helt och hållet på Englands nåd om moderlandet får komma i förbindelse med dem eller ej. Världskriget har åter attesterat räkningen; innan ännu ett år gått, hade Tyskland förlorat så godt som alla sina